

Seat No. : _____

XA-104

March-2013

M.Com. (Part – I)

Cost Accounting, Paper – II

(Annual Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

1. (અ) રીયા લિમિટેડની નીચેની વિગતો કંપનીના તા. 31-3-2012ના રોજના કાચા સરવૈયામાંથી લેવામાં આવી છે. **10**

વિગત	ઉધાર ₹	જમા ₹
આવકવેરાની જોગવાઈ (1-4-2011)	–	60,000
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (1-4-2011)	45,000	–
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (31-3-2012)	60,000	–
નફા-નુકસાન ખાતું (1-4-2011)	–	90,000

અન્ય માહિતી :

ગયા વર્ષ 2010-11ની આવકવેરાની આકારણી ચાલુ વર્ષે પૂરી થઈ હતી અને આવકવેરાની જવાબદારી ₹ 66,000 નક્કી કરવામાં આવી હતી. કંપનીનો ચાલુ વર્ષનો નફો ₹ 2,00,000 હતો તેના પર 50% લેખે આવકવેરાની જોગવાઈ કરો.

ઉપરની વિગતો વર્ષ 2011-12ના વાર્ષિક હિસાબોમાં કેવી રીતે દર્શાવશો ?

- (બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક) **10**
- (i) નાણાકીય પત્રકોની રજૂઆત અંગેનાં આધુનિક વલણો
- (ii) હિસાબી ધોરણોની ઉપયોગિતા

અથવા

(અ) ગુજરાત લિ.નું તા. 31-3-2012ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાનનું પત્રક નીચે મુજબ છે. 12

વિગત	₹	₹
કાર્યો નફો		10,00,000
ઉમેરો : અન્ય આવકો		
યંત્ર વેચાણનો નફો (યંત્રની મૂળ કિંમત ₹ 2,00,000 તેના પર એકઠો થયેલ ઘસારો ₹ 80000)	90,000	
રોકાણોના વેચાણનો નફો	10,000	
રાજ્ય સરકાર પાસેથી મદદ	20,000	
ડિવિડન્ડ (મૂળ સ્થાનેથી કરકપાત ₹ 10,000)	30,000	1,50,000
		11,50,000
બાદ : ખર્ચા		
ડિબેન્ટર વ્યાજ	30,000	
પગાર અને બોનસ	2,00,000	
ફર્નીચર વેચાણની ખોટ (ઘસારા બાદ કિંમત ₹ 1,20,000)	20,000	
ઘાલખાધ અનામત	8,000	
ઘસારો	80,000	
સંશોધન અને વિકાસ ખર્ચ (મૂડી ખર્ચ)	1,40,000	
માન્ય સંસ્થાને દાન	60,000	
વિકાસ વળતર અનામત	70,000	
સમારકામ અને નિભાવ ખર્ચ	90,000	
આવકવેરાની જોગવાઈ	50,000	
સૂચિત ડિવિડન્ડ	1,00,000	
ઓફિસ ખર્ચા	1,30,000	9,78,000
ચોખ્ખો નફો		1,72,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ખરેખર ઘાલખાધ ₹ 5,000 થઈ હતી.
 - (2) પગાર અને બોનસની રકમમાં ગયા વર્ષના બાકી પગાર ₹ 15,000 અને એક કર્મચારીને એક્ષ-ગ્રેસીયા વળતરના ચૂકવેલ ₹ 75,000 સમાયેલા છે.
 - (3) કંપની ધારાની કલમ 350 મુજબ માન્ય ઘસારો ₹ 6,000 છે.
 - (4) સમારકામ અને નિભાવખર્ચમાં બાંધકામના ₹ 50,000 સમાયેલા છે.
- કલમ 198 મુજબ વધુમાં વધુ સંચાલકીય મહેનતાણાની ગણતરી કરો.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)

8

- (i) ઘસારા અંગે કંપનીધારાની જોગવાઈઓ
- (ii) સંચાલકીય મહેનતાણા પર કાયદાકીય નિયંત્રણો
- (iii) ડિવિડન્ડ અંગે કંપનીધારાની જોગવાઈઓ.

2. (અ) એક કંપની વેચાણ કિંમત પર 25% નફો મળે એ રીતે ભાડા ખરીદ પદ્ધતિએ માલનું વેચાણ કરે છે. નીચે આપેલી વિગતો પરથી તા. 31-3-2012ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું ભાડા-ખરીદ વેપારખાતું તૈયાર કરો.

10

વિગત	1-4-2011 (₹)	31-3-2012 (₹)
દુકાનનો સ્ટોક (મૂળ કિંમતે)	2,50,000	3,50,000
લેણાં થયેલ હપ્તા	1,50,000	?
ગ્રાહકો પાસે સ્ટોક	20,00,000	23,00,000
(ભાડા ખરીદ કિંમતે)		
વર્ષ દરમ્યાનના વ્યવહારો :		₹
ભાડા-ખરીદથી વેચેલ માલ (ભાડા ખરીદ કિંમતે)		44,00,000
ખરીદી		34,00,000
ભાડા ખરીદના દેવાદારો પાસેથી મળેલ રોકડ		40,00,000

અથવા

(અ) સમજાવો :

10

(i) પડતર અનુમાન

(ii) નાણાં મૂલ્ય અનુમાન

(બ) નીચેની માહિતી પરથી તા. 31-3-2012ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું પાત્રોનું વેપાર ખાતું અને પાત્રોની જોગવાઈનું ખાતું તૈયાર કરો.

10

વિગત	1-4-2011	31-3-2012
હાથપર પાત્રોની સંખ્યા	45,000	?
ગ્રાહકો પાસે પાત્રોની સંખ્યા	90,000	75,000
વર્ષ દરમ્યાનના વ્યવહારો :		
	₹	
ખરીદેલ પાત્રો	60,000	
ગ્રાહકોને મોકલેલ પાત્રો	1,35,000	
ગ્રાહકોએ પરત કરેલ પાત્રો	1,14,000	
નાશ પામેલ પાત્રો	1,050	
ભંગાર તરીકે વેચેલ પાત્રો	600 (ઉપજ કિંમત ₹ 720)	

વધારાની માહિતી :

- (1) પાત્રોની ખરીદ કિંમત ₹ 10 એકમ દીઠ
- (2) ગ્રાહકોને મોકલવાની કિંમત ₹ 12 એકમ દીઠ
- (3) ગ્રાહકોએ પરત કરેલ પાત્રોની જમા આપવાની કિંમત ₹ 8 એકમ દીઠ
- (4) શરૂના અને આખર સ્ટોકની કિંમત ₹ 5 એકમ દીઠ.

અથવા

(બ) મૂલ્ય વૃદ્ધિનો ખ્યાલ સમજાવી કામગીરી માપવાના નિર્દેશક તરીકે મૂલ્યવૃદ્ધિના ઘટકો સમજાવો. 10

3. (H) એચ. લિ. અને (S) એસ.લિ. નાં તા. 31-3-2012ના રોજનાં પાકા સરવૈયાં નીચે મુજબ છે.
(H) એચ. લિમિટેડે તા. 1-4-2011ના રોજ (S) એસ.લિ.ના ₹ 10નો એક એવા 40,000 શેર ખરીદ્યા હતા.

20

જવાબદારી	H લિ.	S લિ.	મિલ્કતો	H લિ.	S લિ.
શેરમૂડી : દરેક ₹ 10નો ઈક્વીટી શેર	6,00,000	5,00,000	જમીન-મકાન	4,00,000	6,00,000
સામાન્ય અનામત (1-4-2011)	1,20,000	1,00,000	S લિ.ના શેર	5,20,000	–
ન.નુ. ખાતું	3,40,000	2,80,000	સ્ટોક	1,20,000	1,50,000
લેણદારો	1,00,000	30,000	દેવાદારો	1,00,000	2,00,000
સૂચિત ડિવિડન્ડ	–	50,000	બેંક સિલક	20,000	10,000
	11,60,000	9,60,000		11,60,000	9,60,000

1-4-2011ના રોજ S લિ.ના ચોપડે ₹ 80,000 નફા-નુકસાન ખાતાની જમા બાકી હતી. S લિમિટેડે વર્ષ દરમ્યાન ગયા વર્ષ માટે 10% ડિવિડન્ડ જાહેર કર્યું હતું. તે પૈકી પોતાને મળેલું ડિવિડન્ડ H લિમિટેડે પોતાના નફા-નુકસાન ખાતે જમા કર્યું હતું.

વર્ષ 2011-12 માટે S લિમિટેડે સૂચવેલ 10% ડિવિડન્ડ અંગે H લિમિટેડે પોતાના ચોપડે કોઈ નોંધ કરી નથી.

ઉપરની વિગતો પરથી તા. 31-3-2012ના રોજનું એકત્રિત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો

અથવા

દેવી લિ. અને દિશા લિ. નું તા. 31-3-2012ના રોજ સંયોજન કરવામાં આવ્યું. આ માટે દેવી લિમિટેડે દિશા લિમિટેડનો ધંધો લઈ લીધો. આ તારીખે બંને કંપનીઓનાં પાકાં સરવૈયાં નીચે મુજબ હતાં :

20

તા. 31-3-2012ના રોજનાં પાકાં સરવૈયાં

જવાબદારી	દેવી લિ. ₹	દિશા લિ. ₹	મિલકતો	દેવી લિ. ₹	દિશા લિ. ₹
ઈક્વીટી શેરમૂડી દરેક ₹ 10નો શેર	5,00,000	3,00,000	જમીન-મકાન	2,50,000	1,55,000
12%ના પ્રેફ. શેર દરેક ₹ 100નો તેવા	2,20,000	1,70,000	પ્લાન્ટ-યંત્રો ફર્નીચર	3,25,000 57,500	1,70,000 35,000
સામાન્ય અનામત	50,000	25,000	રોકાણો	70,000	50,000
નિકાસ નફા અનામત	30,000	20,000	સ્ટોક	1,25,000	95,000
રોકાણ વળતર અનામત	—	10,000	દેવાદારો	1,40,000	1,53,000
નફા-નુકસાન ખાતું	75,000	50,000	રોકડ	22,500	2,000
10% ના ડિબેન્ચર દરેક ₹10નો	50,000	35,000			
લેણદારો	45,000	35,000			
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	20,000	15,000			
	9,90,000	6,60,000		9,90,000	6,60,000

દેવી લિમિટેડે દિશા લિમિટેડનો ધંધો તા. 1-4-2012ના રોજ લઈ લીધો અને ખરીદ કિંમત નીચે મુજબ ચૂકવી.

- (1) દરેક ₹ 10નો એક એવા 35,000 ઈક્વીટી શેર, દિશા લિ. ના ઈક્વીટી શેર હોલ્ડરો માટે આપ્યા.
- (2) દિશા લિમિટેડના પ્રેફરન્સ શેર હોલ્ડરોને 10% પ્રીમિયમ નાણાં ચૂકવવા ₹ 100નો એક એવા 13%ના પ્રેફરન્સ શેર આપ્યા.
- (3) દિશા લિમિટેડના ડિબેન્ચર હોલ્ડરોને તેટલીજ કિંમતના 12%ના ડિબેન્ચરો આપ્યા.
- (4) દિશા લિમિટેડની કાનૂની અનામતો હજુ બે વર્ષ સુધી જાળવી રાખવાની છે.

દેવી લિ. નું પાકું સરવાયું નીચેના બે સંજોગોમાં તૈયાર કરો.

- (i) જો સંયોજન વિલિનીકરણ સ્વરૂપનું હોય અને
- (ii) જો સંયોજન ખરીદી સ્વરૂપનું હોય.

4. તા. 31-3-2012ના રોજની નીચે આપેલી વિગતો પરથી યુનાઈટેડ ઈન્સ્યોરન્સ કંપની લિ. નું આગ વિભાગનું મહેસૂલી ખાતું તૈયાર કરો.

20

વિગત	સીધા ધંધા અંગે ₹	પુનર્વીમા અંગે ₹
(1) પ્રીમિયમ : મળેલ	25,00,000	2,00,000
મળવાનું બાકી (1-4-2011)	1,50,000	20,000
મળવાનું બાકી (31-3-2012)	2,50,000	30,000
ચૂકવેલ	–	2,50,000
ચૂકવવાનું બાકી (1-4-2011)	–	25,000
ચૂકવવાનું બાકી (31-3-2012)	–	35,000
(2) દાવા : ચૂકવેલ	16,00,000	2,00,000
ચૂકવવાના બાકી (1-4-2011)	2,00,000	15,000
ચૂકવવાના બાકી (31-3-2012)	3,00,000	20,000
મળેલ	–	1,50,000
મળવાના બાકી (1-4-2011)	–	20,000
મળવાના બાકી (31-3-2012)	–	15,000
(3) કમિશન : ચૂકવેલ	75,000	11,000
મળેલ	–	12,500
(4) અન્ય ખર્ચા અને આવકો :		
	₹	₹
પગાર	80,000	કાનૂની ખર્ચા 15,000
ભાડું વેરા	20,000	આવક વેરો 1,50,000
સ્ટેશનરી	6,000	મળેલ વ્યાજ ડિવિડન્ડ 25,000
ઘાલખાધ	4,000	
(5) બાકી જોખમ સામેનું અનામત તા. 1-4-2011ના રોજ ₹ 10,00,000 અને વધારાનું અનામત તા. 1-4-2011ના રોજ ₹ 1,00,000.		
(6) ચોખ્ખા પ્રીમિયમના 5% વધારાનું અનામત રાખવાનું છે.		

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) બાકી જોખમ સામે અનામત.
- (2) હિતોના જોડાણની પદ્ધતિ અને ખરીદ પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત.

5. ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ બે)

20

- (i) સામાજિક જવાબદારીનો અર્થ અને કાર્યક્ષેત્ર
 - (ii) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ
 - (iii) માનવ સંપત્તિના હિસાબો
 - (iv) માલસામાન (Inventory)નું મૂલ્યાંકન – હિસાબી ધોરણ-2
-

Seat No. : _____

XA-104

March-2013

M.Com. (Part – I)

Cost Accounting, Paper – II
(Annual Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

1. (a) Following information of Riya Ltd. Is extracted from Trial Balance as on 31-3-2012 : **10**

Particulars	Debit ₹	Credit ₹
Provision for Income Tax (1-4-2011)	–	60,000
Income tax paid in advance (1-4-2011)	45,000	–
Income tax paid in advance (31-3-2012)	60,000	–
Profit & Loss Account (1-4-2011)	–	90,000

Other Information :

Income Tax assessment of last year 2010-11 was completed during current year and income tax liability for the last year was decided at ₹ 66,000. Net profit of the company for current year was ₹ 2,00,000 on which provision for income tax is to be made at 50%.

How will you show the above information in the Final Accounts of the company for the year 2011-12 ?

- (b) Write short note on (any **one**) : **10**
- (i) Latest trends in presentation of Financial Statements.
- (ii) Usefulness of Accounting Standards.

OR

- (a) Following is the statement of Profit & Loss of Gujarat Ltd. for the year ended on 31-3-2012 :

12

Particulars	₹	₹
Gross Profit		10,00,000
Add : <u>other incomes</u>		
Profit on sale of machinery (cost ₹ 2,00,000 and accumulated depreciation ₹ 80,000)	90,000	
Profit on sale of asset	10,000	
Subsidy from State Government	20,000	
Dividend (Tax Deducted at Source ₹ 10,000)	30,000	1,50,000
		11,50,000
Less : Expenses		
Debenture Interest	30,000	
Salary and Bonus	2,00,000	
Loss on sale of furniture (cost less depreciation ₹ 1,20,000)	20,000	
Bad Debt Reserve	8,000	
Depreciation	80,000	
Research and development expenses (capital expenditure)	1,40,000	
Donation to recognized institution	60,000	
Development Rebate Reserve	70,000	
Repairs and maintenance expenses	90,000	
Provision for income tax	50,000	
Proposed Dividend	1,00,000	
Office Expenses	1,30,000	9,78,000
Net profit		1,72,000

Additional Information :

- (1) Actual Bad Debt was ₹ 5,000.
- (2) Salary and Bonus includes outstanding salary of last year ₹ 15,000 and ex-gratia payment of ₹ 75,000 to an employee.
- (3) Admissible depreciation u/s 350 is ₹ 6,000.
- (4) Repairs and maintenance expenses include ₹ 50,000 for construction of a building.

Calculate Maximum Managerial Remuneration as per Section 198 of Companies Act.

- (b) Write short note on any **one** : 8
- (i) Provisions of Companies Act regarding Depreciation.
- (ii) Statutory restrictions on Managerial Remuneration.
- (iii) Provisions of Companies Act regarding dividend.

2. (a) A company sells its products by adding 25% profit on selling price under higher-purchase. Prepare Hire-purchase Trading Account for the year ended on 31-3-2012 from the following information : 10

Particulars	1-4-2011 (₹)	31-3-2012 (₹)
Stock at shop (at cost)	2,50,000	3,50,000
Instalment due	1,50,000	?
Stock with customers (at hire purchase price)	20,00,000	23,00,000

Transactions during the year :

	₹
Sales under Hire Purchase (at hire purchase price)	44,00,000
Purchase	34,00,000
Cash received from Hire Purchase Debtors	40,00,000

OR

- (a) Explain : 10
- (i) Cost Concept
- (ii) Money Value Concept
- (b) From the following information, prepare Container's Trading A/c. and Containers' Provision A/c for the year ended 31-3-2012 : 10

Particulars	1-4-2011	31-3-2012
Containers on hand	45,000	?
Containers with customers	90,000	75,000

Transactions during the year :

	₹
Containers purchased	60,000
Containers sent to customers	1,35,000
Containers returned by customers	1,14,000
Containers destroyed	1,050
Containers sold as scrap	600 (sales price ₹ 720)

Additional Information :

- (1) Purchase price per container is ₹ 10.
- (2) Amount charged to customers ₹ 12 per container.
- (3) Amount credited to customers ₹ 8 per container on containers returned by them.
- (4) Opening and closing stock valued at ₹ 5 per container.

OR

- (b) Explain the concept of “Value Added” and discuss elements of Value Added as indicators of performance appraisal. **10**

3. Balance Sheets of H. Ltd. and S. Ltd. as on 31-3-2012 were as under. H. Ltd. purchased 40,000 shares of ₹ 10 each of S. Ltd. on 1-4-2011. **20**

Liabilities	H Ltd.	S Ltd.	Assets	H Ltd.	S Ltd.
Equity shares of ₹ 10 each	6,00,000	5,00,000	Land & Building	4,00,000	6,00,000
General Reserve (1-4-2011)	1,20,000	1,00,000	Shares of S. Ltd.	5,20,000	–
Profit & Loss A/c.	3,40,000	2,80,000	Stock	1,20,000	1,50,000
Creditors	1,00,000	30,000	Debtors	1,00,000	2,00,000
Proposed Dividend	–	50,000	Bank Balance	20,000	10,000
	11,60,000	9,60,000		11,60,000	9,60,000

On 1-4-2011 balance of Profit & Loss A/c. (credit) in the books of S. Ltd. was ₹ 80,000. S. Ltd. declared dividend at 10% for last year which was credited to Profit & Loss A/c. by H. Ltd. S. Ltd. proposed 10% dividend for the year 2011-12 for which no entry is passed in the books of H. Ltd.

Prepare Consolidated Balance Sheet as on 31-3-2012.

OR

On 31-3-2012 Devi Ltd. and Disha Ltd. decided to amalgamate and for this purpose business of Disha Ltd., was purchased by Devi Ltd. Balance Sheet of both companies on this date was as under :

20

Balance Sheets as on 31-3-2012

Liabilities	Devi Ltd. ₹	Disha Ltd. ₹	Assets	Devi Ltd. ₹	Disha Ltd. ₹
Equity shares of ₹ 10 each	5,00,000	3,00,000	Land & Building	2,50,000	1,55,000
12% preference shares of ₹ 100 each	2,20,000	1,70,000	Plant & Machinery	3,25,000	1,70,000
General Reserve	50,000	25,000	Furniture	57,500	35,000
Export Profit Reserve	30,000	20,000	Investments	70,000	50,000
Investment allowance reserve	—	10,000	Stock	1,25,000	95,000
Profit & Loss A/c.	75,000	50,000	Debtors	1,40,000	1,53,000
10% Debentures of ₹ 10 each	50,000	35,000	Cash	22,500	2,000
Creditors	45,000	35,000			
Bank Overdraft	20,000	15,000			
	9,90,000	6,60,000		9,90,000	6,60,000

Devi Ltd. purchased business of Disha Ltd. on 1-4-2012 and paid purchase price as under :

- (1) 35,000 equity shares of ₹ 10 each for equity shareholders of Disha Ltd.
- (2) Preference shareholders of Disha Ltd. were paid at 10% Premium by issuing 13% Preference Shares of ₹ 100 each.
- (3) 12% Debentures of the same amount were issued to debentureholders of Disha Ltd.
- (4) Statutory Reserves of Disha Ltd. are to be maintained for further two years.

Prepare Balance Sheet of Devi Ltd. in following cases :

- (i) If Amalgamation is in name of Merger.
- (ii) If Amalgamation is in nature of Purchase.

4. From the following information, prepare Revenue Account of Fire Department of United Insurance Company Ltd. for the year ending 31-3-2012 :

20

Particulars	Direct	Re-insurance
	Business ₹	business ₹
(1) Premium : Received	25,00,000	2,00,000
Receivable (1-4-2011)	1,50,000	20,000
Receivable (31-3-2012)	2,50,000	30,000
Paid	–	2,50,000
Payable (1-4-2011)	–	25,000
Payable (31-3-2012)	–	35,000
(2) Claim : Paid	16,00,000	2,00,000
Payable (1-4-2011)	2,00,000	15,000
Payable (31-3-2012)	3,00,000	20,000
Received	–	1,50,000
Receivable (1-4-2011)	–	20,000
Receivable (31-3-2012)	–	15,000
(3) Commission : paid	75,000	11,000
Received	–	12,500
(4) Other expenses and incomes :		
	₹	₹
Salary	80,000	Bad Debt
		4,000
Rent-Rates	20,000	Legal Expenses
		15,000
Stationery	6,000	Income Tax
		1,50,000
	Income of Dividend and interest ₹ 25,000.	
(5) Reserve for unexpired risk on 1-4-2011 ₹ 10,00,000		
Additional reserve on 1-4-2011 ₹ 1,00,000.		
(6) Additional Reserve is to be kept at 5% of net premium.		

OR

Write short notes on :

- (1) Reserve for Unexpired Risk
- (2) Difference between Pooling of Interest Method and Purchase Method.

5. Write short notes on any **two** :

20

- (i) Meaning and scope of Social Responsibility.
 - (ii) Environment Accounting
 - (iii) Accounts of Human Resource
 - (iv) Accounting Standard-2 for Valuation of Inventory.
-

